

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на редовен докторант Ива Георгиева Неделчева на тема: „Хипербелетристика – минало, настояще и бъдеще на сторителинга чрез хипертекст“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (журналистика – прескомуникация)

от проф. дн Добринка Пейчева – член на Научно жури

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Съвременните трансформации на масмедийните форми в онлайн комуникационна среда продължават да са изключително актуални обекти на научни изследвания и дисертационни трудове не само по света, но и в национален план. Появата на нови аналитични дискурси е израз на перманентното интензифициране и усложняване на медийните формати и на техните съдържания.

Аудиторията днес е представена пред перманентни предизвикателства да научава и да се превъплъщава в ролята на различни типажни комуникатори, в това число да разкрива творческия си потенциал, да се съревновава, да бъде купувана и продавана, да бъде инфлуенсър и пр., предполага познаване и използване на мултидисциплинарен подход към създаване на медийни текстове.

В този смисъл представената дисертационна тема на Ива Георгиева Неделчева „Хипербелетристика – минало, настояще и бъдеще на сторителинга чрез хипертекст“ е новаторска тема за разкриване на един съвременен подход към теоретизиране на създаването на медийни съдържания чрез съчетаване на художествени и журналистически похвати.

Липсата на коректен превод на български език на термина „сторителинг“ (съвременен медиен похват за конструиране на съдържание от смесен тип) който тя е поставила в основата на дисертационния си труд и е дал основание да предложи работно понятие, а именно - историране, и по един ненаатрапчив начин да го прониже в целия дисертационен текст.

Писането на истории с линкове или **историрането е представено като „наративна техника за регистриране на историята в публичното пространство**, която взема предвид нюансите и ваимообусловеността между сюжетни линии, семиотични принципи, повествувателни елементи и драматургични похвати, едновременно с тези между съдържанието и контекста. стр. 17

Целта на дисертационния труд е „да открие основните принципи на дигиталната медийна комуникация и да анализира технологичните решения, които се използват при създаването и разпространението на качествено уеб съдържание с висока *художествена* или журналистическа стойност. В резултат на този анализ ще се изведат конкретни препоръки за изграждането на успешна дигитална стратегия при създаването на съдържание за новите медии“.

Поставените **изследователски задачи** включват широк спектър от амбициозни задачи и дейности: да се проследи развитието на хипертекста от зараждането на идеята за него (през 60-те години на XX век) до съвременното му приложение; да се очертаят дефицитите на хипербелетристиката, които водят до нейното изчерпване като жанр и трансформацията ѝ в алтернативни форми; да се систематизират новите типове уеб съдържание, възникнали в резултат на технологичното развитие в последните 20 години; да се опише състоянието на интернет медийните платформи в България; да се формулират предизвикателствата пред интерактивната комуникация; да се разгледат отношенията между създатели и потребители на уеб съдържание; да се дефинират понятията, които определят интерактивното съдържание.

Обект на дисертационния труд, според дисертантката, са онлайн комуникационно-технологични платформи в България и САЩ, както и съответните им иновации, които трансформират техните формати. Съпоставките са предвидени да се основат на изследване на похватите, които се използват в тези комуникационно-технологични платформи, за евентуално създаване на качествено дигитално съдържание.

Емпирична база на изследването е почерпана от изследвания в специализираната, преобладаващо комуникационно-технологична, литература.

Направен е опит за анализ на състоянието на онлайн медийни платформи в България и за сравнение с еквивалентните им западноевропейски и американски форми;

Както правилно отбелязва дисертантката на стр.222, дисертационният труд е посветен на **две взаимосвързани теми:**

Основният фокус е върху **техниката за историране** на новинарското съдържание. Развитието на техниката се разглежда в творчески и в медиен рекурс за да се открие ролята на техниката и нейното въздействие през отделните етапи на развитие на публичните социо-културни процеси в глобален мащаб, както и степента на разбирането на понятието в практиката.

Вторият централен обект на анализа е **хипермедийното съдържание**, което се основава на развитието на хипертекста, неговите приложения в медийното поле и начините, по които променя статуквото. За да обясни явлението в медиен контекст, дисертантката преминава през темата за хипербелетристиката, с идеята да демонстрира обусловеност на художествения жанр в медийното му проявление.

Несполучливият опит за емпирична проверка на употребата на техниката за историране в онлайн новинарското съдържание е прецедентно, както самата дисертантка го определя на стр 229, и така сама поставя под съмнение валидността на теоретичната постановка за ползите от прилагането на историрането в новините.

За методологична основа на дисертационното изследване служат осъществените:

1. Вторичен анализ на медийно потребление през онлайн платформи (извършено на базата на медиаметрични изследвания на Gemius, Nielsen Online, SimilarWeb и др.) в последните 10 години;

2. Анализ на акценти в онлайн изданията на вестници и мобилни медийни платформи в България като „Труд“, „24 часа“, „Сега“, „Стандарт“, „Капитал“, „Дневник“, mediapool, news.bg, Бнт, Бнр, Бтв, NovaPlay и др.

3. Предвидено е-дълбочинно интервю с представители на медийни организации в България и САЩ, свързано с изясняване на употребата на похватите за историране в дигиталното новинарско съдържание.

Структурата на дисертационния труд отговаря на изискуемите елементи за един дисертационен труд – увод; ченири глави, заключение и приложения с общ обем 320 страници. Дисертантката има 3 научни публикации, 4 доклади и 3 участия в международни семинари по темата. Авторефератът отговаря на дисертационния труд

Приноси

Научният принос на настоящата дисертация е на първо място в това, че прави опит да изведе българско понятие, а именно - историране, което да замести чуждицата storytelling;

На второ разкрива важни съвременни комуникационно-технологични рефлексии в перманентно развиващите се и променящи се нови медии;

Трети принос е подготовката на успешен теоретико-методологичен инструментариум, макар и неуспешно реализиран на практика, за верифициране на тезата.

Четвърти принос са изведените конкретни препоръки за създаване на качествено онлайн журналистическо съдържание, в следствие на анализирани теоретични тенденции в развитието на дигиталния новинарски текст.

Пети принос е високият стил на който е написан дисертационният труд. Той обаче включва и някои спорни твърдения, които дисертантката трябва да доизясни или да се откаже в бъдещата публикация на дисертацията.

Практическа значимост на получените резултати:

Направена е изчерпателна теоретична рамка като първа стъпка към бъдещ научно-приложен успех.

Авторката правилно заключава, че „интерактивността и мултимедийността придават „добавена стойност” на онлайн журналистическата история, разширявайки нейния потенциал. Те променят функционирането на принципа на „обърнатата пирамида“ и поставят пред журналистите и техните аудитории нови възможности за създаване на медийно съдържание, обогатявайки журналистическите жанрове.“

Препоръки и бележки:

Искам да направя предложение и да задам няколко въпроси, без да омаловажавам постигнатото:

1. Прави ли се разлика между журналистическа история, новинарска история и сторителинг в новините?
2. Тъй като днес всички медии са дигитални, може ли да се приеме за верен изводът на дисертантката, че всички те са хипербелетристика, позовавайки се на самия и извод, а именно „дигиталната медия приема формата на един репрезентативен за цифровата епоха социокултурен феномен, какъвто е хипербелетристиката“. 117 стр.
3. Предлагам в бъдещата публикация на дисертацията, дисертантката да преосмисли някои свои нахвърлени твърдения, направени в стил М. Маклуън: „Разказът е съдържанието“; „Историята се явява като медиатор в многопластовия съдържателно-комуникационен тракт и обуславя инфлексната точка на трансперсоналното разбиране в нелинейните динамични системи“; Разликата между писател и публицист е, че първият пише с цел споделяне, а вторият – с цел общуване; „Писмените умения допълват комуникационните“; „Разказът е метод за посочване на факти“ и т.н.

В заключение искам да изразя положителна оценка на дисертационния труд на редовен докторант Ива Неделчева на тема: „Хипербелетристика – минало, настояще и бъдеще на сторителинга чрез хипертекст“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (журналистика –прескомуникация)

**Член на научното жури:
Проф.дн Добринка Станчева**

25.02.2020
София